Observații finale

Cercetarea argoului din perspectivă stilistică este o temă amplă şi interesantă, nu numai din perspectivă teoretică, ci şi analitică. În cercetarea filologică europeană şi americană, preocupările pentru stabilirea identității lingvistice şi a valențelor stilistice ale argoului s-au manifestat încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Într-unul din primele studii ştiințifice privind argoul tinerilor, Willard Gore de la Universitatea din Michigan (1896: 197) observa că, în viziunea studenților chestionați, argoul reprezenta „un protest imediat împotriva convenționalismului", „o reacție mai mult sau mai puțin conştientă împotriva autorității" sau „o încercare de a scăpa de rutina şi de obişnuințele de vorbire". De atunci şi pînă în prezent, percepția vorbitorilor asupra întrebuințării argoului în procesul de comunicare a rămas aproape neschimbată, întrucît elevii şi studenții care au acceptat să răspundă unor chestionare au considerat că argoul este incompatibil cu regulile conversației formale.

Pornind de la convingerea că limba este, pentru vorbitor, o manifestare dinamic-contextuală, cu grade variabile de adecvare funcțional-expresivă, a unor reguli însuşite şi întrebuințate în conformitate cu libertățile şi limitele determinate de tradiția comunității din care fac parte protagoniştii actului de comunicare, am adoptat ipoteza că argoul este o normă. Demersul de validare a acestei ipoteze, inspirată de unele din considerațiile lui Eugen Coşeriu cu privire la tricotomia sistem-normă-vorbire, se sprijină pe două principii: variabilitatea şi specializarea. Presupunînd că, în esență, identitatea unei norme este strîns legată de dinamica lingvistică din cadrul unei comunități date, adică de ceea ce Coşeriu (2004: 70) numeşte „realizare normală", se observă că anumite constante în exprimare reflectă constituirea de modele lingvistice prin solidaritatea dintre libertățile de care dispune

BDD-B5-02 © 2009 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:13 UTC)

orice sistem lingvistic şi factorii (istorici, geografici, sociali, culturali etc.) care limitează sau împiedică realizarea concomitentă a tuturor libertăţilor permise de sistem.

Dacă se acceptă că folosirea argoului în comunicare este reglată de acţiunea unei norme, mai precis de manifestarea unor constante de uz, atît la nivelul grupului cît şi la nivelul individual al vorbitorului, se poate aprecia că identitatea acestui tip de realizare se dezvoltă mai ales sub aspect semantic, fără a exclude particularităţile de natură fonetică sau cele de ordin morfosintactic, generate de randamentul funcţional al diverselor asocieri sintagmatice.

Din acest punct de vedere, revizuirea critică a unora din cele mai importante ipoteze referitoare la identitatea argoului a avut rolul de a separa elementele pertinente şi valoroase de consideraţiile conjuncturale şi simplificările metodologice ocazionale, cu scopul de a integra într-o concepţie relativ unitară diversele opinii ştiinţifice reprezentative pentru evoluţia ideilor referitoare la identitatea lingvistică şi la potenţialul expresiv al faptelor de limbă argotice.

Întrucît una din cele mai importante probleme ridicate de cercetătorii interesaţi de studierea argourilor are în vedere expresivitatea argotică sau, mai precis, valorile stilistice ale întrebuinţării argoului în comunicare, elementul central al lucrării este reprezentat de analiza unor realizări expresive atît în comunicarea orală cît şi în limba scrisă.

Fără să fi avut intenţia de a realiza descrieri exhaustive, am considerat oportună prezentarea unor modele flexibile de analiză în care valorile expresive ale argoului să nu fie supuse unor distincţii rigide şi lipsite de relevanţă din perspectiva uzului lingvistic. Modalitatea de sistematizare a capitolelor îşi are originea în tendinţa de a utiliza o metodologie de tip contextual (analiza conversaţiei, analiza pe niveluri, analiza distribuţională, analiza componenţială, instrumente metodologice preluate din psiholingvistică etc.) care să pună în evidenţă valorile stilistice

BDD-B5-02 © 2009 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:13 UTC)

ale convergenţelor şi divergenţelor existente în exprimarea orală şi în cea scrisă.

Trebuie precizat că o serie de probleme legate de utilizarea argoului în interacţiunea verbală au rămas doar enunţate (potenţialul expresiv al unor inovaţii ortografice apărute în comunicarea scrisă prin intermediul internetului, valorile stilistice ale argotismelor în muzica contemporană, în arta grafitti etc.), în vreme ce alte aspecte nu făcut obiectul cercetării de faţă (traducerile). Întrebuinţarea argoului în mijloace de informare în masă este o altă temă care fost numai parţial problematizată. Pătrunderea argoului în presă este un proces care se află în atenţia mai multor specialişti. Ar trebui amintite, în acest sens, recentele monitorizări – solicitate de Consiliul Naţional al Audiovizualului (CNA) – privind întrebuinţarea corectă a limbii române în discursul public, unele lucrări de lexicologie (Stoichiţoiu-Ichim, 2001, 2006) şi de stilistică (Zafiu, 2001). De altfel, această temă de cercetare ar putea constitui obiectul unei cercetări monografice, pentru a observa în ce măsură presa românească a contribuit şi contribuie la răspîndirea argotismelor, favorizînd, astfel, dezvoltarea stratului argotic comun. De exemplu, în literatura de specialitate americană există studii care au arătat că presa a contribuit hotărîtor la punerea în circulaţie a unor creaţii argotice încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, adică în jur de 1880, poate chiar mai devreme (Lumiansky, 1950). Pe terenul limbii române este edificator faptul că primul glosar amplu de termeni argotici (Scântee, 1906) este publicat într-un cotidian (*Dimineaţa*).

Literatura, filmul şi muzica sînt domenii culturale care au asimilat elementul argotic şi care, pentru o judecare adecvată a fenomenului, merită a fi cercetate îndeaproape. Admiţînd că acestea sînt realizări fireşti care pun în lumină libertatea de expresie, ne putem totuşi întreba ce factori contribuie la întrebuinţarea argoului în discursul parlamentar, aspect semnalat de cercetători (Zafiu, 2007: 191), dar care aşteaptă încă o

BDD-B5-02 © 2009 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:13 UTC)

descriere pe măsura complexității sale. Educația fragilă şi/sau lipsa de cultură a unor oameni politici converg în dezvoltarea unui discurs precar, infuzat, în unele situații, cu elemente de limbaj suburban, introduse în comunicare cu intenția de dezvolta note ironice sau parodice, dar care nu fac decît să pună în evidență slăbiciunile de gîndire şi de limbaj ale actanților. Cuvinte, sintagme şi formulări precum *abureală*[1], *mînărie*[2], *ministrul-trombonist*[3], *caterincă şi mult fum*[4], *am oprit o grămadă de şmenuri*[5], pentru a aminti doar o parte infimă a volumului de fapte de limbă colocviale şi argotice care apar în declarațiile politice ale unor parlamentari, ilustrează întrebuințarea neadecvată a unor fapte de limbă incompatibile, am spune, cu un model de discurs parlamentar, motiv pentru care merită studiate şi, pe cît posibil, evitate în exprimare.

În altă ordine de idei, cercetarea de față nu se înscrie în seria de studii care au ca obiect de cercetare istoria argoului. De altfel, în plan lexico-sematic, descrierea termenilor argotici din perspectivă diacronică sau contrastivă presupune erudiție şi grad maxim de competență în rezolvarea unor controverse etimologice, în clarificarea impactului unor influențe străine şi în identificarea unor argumente care să suplinească lipsa documentelor scrise. În aceste condiții, nu este de mirare că foarte puțini cercetători occidentali (Noll, 1991; Beier, 1995; Green, 1986, 1993) au realizat studii diacronice şi numai pentru argourile cu atestare multiseculară. În lipsa unui dicționar istoric al argoului românesc şi a documentelor anterioare secolului al XIX-lea care să ateste existența argoului românesc, studiile de stilistică diacronică rămîn în stadiul de deziderat.

[1] Şedința Camerei Deputaților, 28 septembrie 2006.
[2] Şedința Camerei Deputaților, 11 septembrie 2007.
[3] Şedința Camerei Deputaților, 4 martie 2008.
[4] Şedința Camerei Deputaților, 7 martie 2006.
[5] Şedința Camerei Deputaților, 14 noiembrie 2006.

BDD-B5-02 © 2009 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:13 UTC)